

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 232.722 van 27 oktober 2015
in de zaak A. 210.462/X-15.611.**

In zake : Carl MINTJENS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Ciska Servais
kantoor houdend te 2600 Berchem
Roderveldlaan 3
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

1. de GEMEENTE ZOERSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stijn Verbist
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Graaf van Hoornestraat 51
bij wie woonplaats wordt gekozen
2. de PROVINCIE ANTWERPEN

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 18 oktober 2013, strekt tot de nietigverklaring van:
 - het besluit van de gemeenteraad van de gemeente Zoersel van 19 maart 2013 houdende definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “uitbreiding recreatiezone Kievitheide”, en
 - het besluit van de deputatie van de provincieraad van Antwerpen van 20 juni 2013 houdende goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “uitbreiding recreatiezone Kievitheide” van de gemeente Zoersel.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur An Van den broeck heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De tweede verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 12 juni 2015.

Staatsraad Jan Clement heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Yannick Ballon, die *loco* advocaat Ciska Servais verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Pieter-Jan Fierens, die *loco* advocaat Stijn Verbist verschijnt voor de eerste verwerende partij, en Laura Valgaeren, juriste, die verschijnt voor de tweede verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur An van den broeck heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Verzoeker is eigenaar van een perceel grond gelegen te Zoersel, Antwerpsesteenweg 363, kadastraal bekend afdeling 1, sectie A, nr. 382/a. Dit

perceel is volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 30 september 1977 vastgestelde gewestplan Turnhout gelegen in agrarisch gebied.

4. Het bestreden gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (hierna: RUP) “uitbreiding recreatiezone Kievitheide” heeft tot doel een zone voor agrarisch gebied te herbestemmen naar recreatiegebied met het oog op de uitbouw van een volwaardige gemeentelijke tennisinfrastructuur en de herlokalisatie van lokale tennisverenigingen die op de huidige locatie in woongebied te weinig ontwikkelingsperspectieven hebben. Het plangebied sluit aan bij het plangebied van het RUP “KFC Eendracht” dat op 25 oktober 2007 door de deputatie van de provincieraad van Antwerpen werd goedgekeurd en bij een gepland bijkomend lokaal bedrijventerrein.

5. Op 28 juni 2012 wordt een plenaire vergadering gehouden over het voorontwerp van gemeentelijk RUP “uitbreiding recreatiezone Kievitheide”.

6. Op 3 juli 2012 wordt bij de dienst milieueffectrapportage van het Vlaamse Gewest (hierna: de dienst Mer) een screeningsdossier over het voornoemde voorontwerp ingediend.

Op 2 augustus 2012 beslist de dienst Mer dat het voorgenoemde plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is.

7. Op 28 augustus 2012 stelt de gemeenteraad van de gemeente Zoersel het ontwerp van gemeentelijk RUP “uitbreiding recreatiezone Kievitheide” voorlopig vast.

Het perceel van verzoeker wordt gedeeltelijk herbestemd tot “zone voor dagrecreatie” (artikel 1) en “zone voor buffer” (artikel 2). Het herbestemde deel van het perceel van verzoeker wordt tevens opgenomen in het bij het RUP horende onteigeningsplan.

8. Tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerpplan, georganiseerd van 1 oktober 2012 tot en met 29 november 2012, worden 4 bezwaarschriften ingediend, waaronder één namens verzoeker, en worden 3 adviezen uitgebracht. In het bezwaarschrift van verzoeker wordt de onteigening, de watertoets en de overeenstemming met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bekritiseerd en wordt gewezen op het verlies aan agrarisch gebied.

9. De gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening (hierna: de Gecoro) van de gemeente Zoersel brengt op 23 januari 2013 advies uit over het plandossier.

10. Met het eerste bestreden besluit van 19 maart 2013 stelt de gemeenteraad van Zoersel het gemeentelijk RUP “uitbreiding recreatiezone Kievitheide” definitief vast.

11. Met het tweede bestreden besluit van 20 juni 2013 keurt de deputatie van de provincieraad van Antwerpen het gemeentelijk RUP “uitbreiding recreatiezone Kievitheide” goed.

Van dit besluit wordt melding gemaakt in het Belgisch Staatsblad van 22 augustus 2013.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Standpunt van de partijen

12. In het verzoekschrift zet verzoeker uiteen dat hij eigenaar is van een perceel dat gelegen is binnen het plangebied, dat herbestemd wordt en dat tevens opgenomen is in het bij het bestreden RUP gevoegde onteigeningsplan. Hij stelt conform vaste rechtspraak van de Raad van State een evident belang bij het beroep tot nietigverklaring van het bestreden RUP te hebben.

13. De tweede verwerende partij werpt in haar memorie van antwoord een exceptie van gebrek aan belang op, stellende dat verzoeker niet kan volstaan met de vaststelling dat hij eigenaar is van een perceel binnen het plangebied. Verzoeker dient zijn belang bij de vordering te verduidelijken. Verzoeker geeft aan dat de betrokken gronden gebruikt worden om maïs te telen, maar volgens de tweede verwerende partij dient de opbrengst inzake maïs sterk gerelativeerd te worden. Zij wijst in dit verband op het advies van het departement Landbouw en Visserij dat stelt dat er 1% van de totale bedrijfsoppervlakte verloren gaat. Ook de Gecoro oordeelde in haar advies naar aanleiding van het bezwaar van verzoeker dat niet bewezen wordt dat het restperceel onbruikbaar wordt ten gevolge van de onteigening, gezien de grootte van het totale landbouwareaal van verzoeker.

Daarnaast werpt de tweede verwerende partij nog op dat verzoeker zelf aangeeft dat een ander gemeentelijk RUP, namelijk het RUP “KFC Eendracht”, reeds voor wateroverlast zorgt, waardoor de maïs slechts gedeeltelijk kan worden geoogst. Dat RUP werd niet aangevochten. Bijgevolg stelt de tweede verwerende partij de vraag in hoeverre een eventuele nietigverklaring van het thans bestreden RUP aan verzoeker een voordeel zou kunnen opleveren en vraagt zij dat verzoeker zijn belang aantoont.

14. In zijn memorie van wederantwoord repliceert verzoeker dat niet betwist kan worden dat de bestreden besluiten voor hem griefhoudend zijn, aangezien de bestemming van een groot deel van zijn eigendom verandert en er zonder deze bestemmingswijziging geen onteigening aan de orde zou zijn. Daarnaast zal de realisatie van het tenniscomplex grote verhardingen teweeg brengen, hetgeen de bestaande wateroverlast alleen maar zal verergeren. Dat het om een persoonlijk belang gaat, kan ook niet ernstig betwist worden daar verzoeker zelf de landen bewerkt en de door het bestreden RUP geplande, bijkomende onteigening van 11.592 m² landbouwgrond de toekomst en verdere ontwikkeling van zijn hoogwaardige veeteelt hypothekeert daar hij na onteigening slechts over een terrein van 30.834 m² zal beschikken.

In verband met de waterproblematiek vestigt verzoeker er de aandacht op dat de verharde oppervlakte die de realisatie van het RUP “KFC Eendracht” teweeg bracht, beperkt is in verhouding tot wat nu door middel van het thans bestreden RUP gerealiseerd zal worden. Bovendien zijn de nog resterende gronden van verzoeker lager gelegen dan het plangebied, hetgeen uiteraard afwatering tot gevolg heeft. Het kan dan ook niet ernstig betwist worden dat de tenuitvoerlegging van het bestreden RUP bijzonder nadelig is voor verzoeker. Het feit dat verzoeker destijds geen beroep heeft aangetekend tegen het RUP “KFC Eendracht” doet hieraan geen afbreuk, daar beide plannen los van elkaar staan en een verschillende impact hebben op zijn rechtstoestand.

Beoordeling

15. Alleen al omwille van het feit dat verzoeker eigenaar is van een perceel binnen het plangebied van het bestreden gemeentelijk RUP doet hij in beginsel blijken van het rechtens vereiste belang bij de gevraagde vernietiging van dit plan.

Hetgeen de tweede verwerende partij aanvoert, laat niet toe om van het voornoemde beginsel af te wijken.

Vooreerst komt het niet aan de tweede verwerende partij toe om in de plaats van verzoeker te oordelen of de bestemmingswijziging voor hem al dan niet nadelig is.

Verder ontnemt het enkele gegeven dat verzoeker de door hem gevreesde wateroverlast ook gedeeltelijk toeschrijft aan het RUP “KFC Eendracht”, dat hij niet met een annulatieberoep heeft bestreden, hem het belang bij het huidige annulatieberoep niet.

16. De exceptie kan niet worden aangenomen.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Het aangevoerde middel

17. Een eerste middel is afgeleid uit de schending van artikel 36ter van het decreet van 21 oktober 1997 ‘betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu’ (hierna: het natuurbehouddecreet), van “de artikelen 3, lid 1 en 2b, 5, 6 en 13” van de richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 ‘betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma’s’ (hierna: de SEA-richtlijn) en van de artikelen 4.2.1. en 4.2.3. van het decreet van 5 april 1995 ‘houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’ (hierna: DABM), alsook uit de schending van de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheids- en het rechtszekerheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Verzoeker zet, na enkele theoretische beschouwingen over de habitattoets, uiteen dat er ten onrechte geen passende beoordeling werd opgemaakt met betrekking tot de betekenisvolle effecten van het bestreden gemeentelijk RUP op het nabijgelegen habitatrichtlijngebied “Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen”, terwijl volgens hem niet kan ontkend worden dat de aanleg van een grootschalig tenniscomplex met een groot aantal buitenvelden en bijhorende verlichting een aanzienlijke impact kan hebben op het voormelde habitatrichtlijngebied.

Volgens verzoeker zal de uitbouw van de “grootschalige recreatie” tot gevolg hebben “dat er meer voetgangers, fietsers en auto’s langs het gebied zullen passeren en de rust zullen verstoren”. Eveneens mag de impact van de verlichting van de tennisterreinen op de aanwezige fauna en flora niet onderschat worden. De gemeente Zoersel erkent zelf dat door de inrichting van de tennisinfrastructuur in agrarisch gebied een toename van zowel binnen- als buitenverlichting zal ontstaan en dat er daarom een aantal milderende

maatregelen opgelegd worden. Dit toont duidelijk aan dat men de nadelige effecten van grootschalige verlichting en de impact hiervan op de nabije omgeving wel degelijk kent. Over de geluidshinder die de exploitatie van het tenniscomplex teweeg zal brengen wordt met geen woord gerept, terwijl het weinig waarschijnlijk is dat de exploitatie van een voornamelijk *outdoor* sportcomplex geen geluidshinder zal veroorzaken.

Verzoeker stelt verder dat het plangebied bestaat uit akkerlanden die hun aansluiting vinden op de aanwezige bossen en het habitatrictlijngebied en dat de “fauna van de nabijgelegen bossen migreert over deze akkerlanden” en dat “het [...] als het ware een belangrijke corridor [vormt]”. Deze migratie wordt doorkruist door de inwerkingtreding van het bestreden RUP.

In de toelichtingsnota wordt volgens verzoeker erkend dat er een effect kan ontstaan door het verlies aan agrarisch gebied in de nabijheid van het habitatrictlijngebied. Er wordt ook gewezen op het feit dat het plangebied overlapt met het gebied waarvoor de Vlaamse regering in de toekomst gewestelijke RUP's zal opmaken waarbij de focus op landbouw en groen zal liggen. Ook wordt de passage uit het Ruimtelijk Structuurplan van de provincie Antwerpen geciteerd met betrekking tot het belang van grondgebonden melkveehouderijen. Volgens verzoeker “boycot” de gemeente Zoersel aldus de toekomstige planningsinitiatieven van de Vlaamse regering.

Verzoeker meent dat de impact op de aanwezige fauna en flora niet terdege werd onderzocht. Het feit dat er tussen het plangebied en het habitatrictlijngebied 1 kilometer ligt en dat het plangebied geen ontwikkelingen in het habitatrictlijngebied zelf voorziet, volstaat niet om de mogelijke risico's voor het habitatrictlijngebied uit te sluiten. Volgens verzoeker diende de passende beoordeling geïntegreerd te worden in een plan-MER om reden dat een betekenisvolle aantasting door het RUP van het habitatrictlijngebied niet is uitgesloten, en zelfs waarschijnlijk is. Gemeentelijke RUP's die een betekenisvolle aantasting kunnen inhouden van een speciale beschermingszone

moeten worden onderworpen aan een plan-MER. Verzoeker vestigt de aandacht op de “[o]mzendbrief plan-MER” en besluit dat er wel degelijk een potentiële impact is op de gunstige staat van instandhouding van het habitatrictlijngebied. Er werd ten onrechte een vrijstelling verleend door de dienst Mer.

Tenslotte meent verzoeker dat het ontbreken van een passende beoordeling van de milieueffecten op het habitatrictlijngebied in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel en de motiveringsplicht, zoals ook gewaarborgd in artikel 36ter, § 6, van het natuurbehouddecreet. Het louter verwijzen naar de afstand kan hiertoe niet volstaan.

18. In zijn memorie van wederantwoord benadrukt verzoeker dat voor het vereist zijn van een passende beoordeling er geen daadwerkelijke betekenisvolle aantasting moet worden aangetoond, maar dat een kans hierop volstaat. De loutere overweging dat de speciale beschermingszone op meer dan 1 kilometer zou liggen, sluit niet uit dat er geen betekenisvolle effecten te verwachten vallen. Er wordt in de relevante wetgeving geen definitie gegeven van “in de nabijheid van” en evenmin wordt er gesproken over een maximale afstand waarbij men rekening moet houden met de betekenisvolle effecten. Het feit dat de afstand meer dan één kilometer zou bedragen, hetgeen *nota bene* niet aangetoond wordt, kan dan ook niet volstaan om niet verder te onderzoeken of er zich betekenisvolle effecten zullen voordoen. De motivering die de verwerende partijen in hun memorie van antwoord naar voor brengen is volgens verzoeker een *post factum* motivering die niet valt af te leiden uit de bestreden besluiten. Ook het feit dat er reeds bebouwing aanwezig is, sluit niet uit dat de ontwikkeling van het tenniscomplex betekenisvolle effecten teweeg kan brengen.

19. In zijn laatste memorie benadrukt verzoeker dat hij zich bij zijn uiteenzetting van het middel in de voorgaande procedurestukken niet beperkt heeft tot algemene kritiek, maar wel degelijk op concrete wijze heeft aangegeven welke effecten er zouden kunnen optreden. Hij wijst daarbij nogmaals op de vele risico’s van verlichting voor de aanwezige fauna en flora en op de geluidshinder die niet werd onderzocht. Het feit dat milderende maatregelen worden genomen,

toont volgens verzoeker net aan dat er aanzienlijke effecten zijn. Bovendien is het niet aan verzoeker om *in concreto* aan te tonen welke betekenisvolle aantasting zich zal voordoen. Verzoeker beroept zich op het arrest *Ragolle* nr. 229.129 van 13 november 2014 van de Raad van State waaruit hij afleidt dat de kans op aantasting voldoende is om de habitattoets noodzakelijk te maken. Voor het overige herhaalt verzoeker de argumentatie uit het verzoekschrift en doet hij ten slotte nog gelden dat de aankoop van het resterende gedeelte van de percelen door de gemeente het verlies aan agrarisch gebied niet teniet doet.

Beoordeling

20. Artikel 36ter, § 3, eerste lid, van het natuurbehouddecreet bepaalt dat een plan dat een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, dient onderworpen te worden aan een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten voor de speciale beschermingszone.

Artikel 36ter, § 4, van het natuurbehouddecreet bepaalt dat de overheid het plan slechts kan goedkeuren indien het plan of programma of de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken. De bevoegde overheid draagt er steeds zorg voor dat door het opleggen van voorwaarden er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan ontstaan.

Artikel 2, 30°, van het natuurbehouddecreet definieert een “betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone” als volgt:

“een aantasting die meetbare en aantoonbare gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone, in de mate er meetbare en aantoonbare gevolgen zijn voor de staat van instandhouding van de soort(en) of de habitat(s) waarvoor de betreffende speciale beschermingszone is aangewezen of voor de staat van instandhouding van de soort(en) vermeld in bijlage III van dit decreet voor zover voorkomend in de betreffende speciale beschermingszone;”

21. Het plangebied is niet gelegen in een beschermde zone, maar bevindt zich op ongeveer een kilometer van het habitatrictlijngebied “Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen”. Dit wordt bevestigd in de toelichtingsnota bij het bestreden RUP.

22. In de MER-screening wordt hierover het volgende gesteld:

“De speciale beschermingszones werden aangeduid in het kader van de EU-Richtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Deze richtlijn beoogt het waarborgen van de biologische diversiteit, door het instandhouden van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora binnen de EU-lidstaten en omvat zowel maatregelen inzake gebiedsbescherming als inzake soortbescherming.

De dichtstbijzijnde speciale beschermingszone is één van de bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen (gebiedscode BE2100017 – zie Figuur 8). Dit gebied bevindt zich op meer dan een kilometer afstand van het plangebied van het voorgenomen RUP.

Er kan dan ook in alle redelijkheid gesteld worden dat er geen betekenisvolle effecten op deze speciale beschermingszones zullen zijn en dat er geen passende beoordeling vereist is.”

23. In zoverre verzoeker ervan uitgaat dat hoe dan ook een passende beoordeling had dienen opgemaakt te worden enkel en alleen om reden dat het plangebied “in de nabijheid” van een speciale beschermingszone gelegen zou zijn, moet worden vastgesteld dat hij uitgaat van een verkeerde lezing van artikel 36ter van het natuurbehouddecreet. Slechts in het geval dat er kans op een betekenisvolle aantasting bestaat, zal tot een passende beoordeling dienen te worden overgegaan.

24. In de MER-screening wordt overwogen dat er, behoudens tijdelijke negatieve effecten tijdens de aanlegfase, geen significante negatieve effecten inzake geluid te verwachten zijn. Er wordt eveneens besloten dat er geen significante negatieve effecten inzake lichthinder te verwachten zijn, maar dat er op dit vlak wel milderende maatregelen mogelijk zijn. Wat betreft de effecten inzake biodiversiteit, fauna en flora wordt verwezen naar het feit dat er geen gronden binnen het plangebied van het RUP aangeduid zijn als biologisch waardevol op de biologische waarderingskaart. Het RUP veroorzaakt blijkens de

milieuscreening geen significante effecten inzake biodiversiteit, fauna en flora, maar omwille van een landschappelijke inpassing wordt de aanleg van een groene buffer ten aanzien van het zuidelijke openruimtegebied opgelegd.

25. De dienst Mer besluit op 2 augustus 2012 dat het screeningsdossier de nodige informatie bevat over het voorgenomen plan en de relevante milieudisciplines heeft besproken. Deze dienst wijst erop dat de opmerkingen van de adviesinstanties op voldoende wijze beantwoord of weerlegd werden in het screeningsdossier via een aanpassing van de screeningsnota, zodat het screeningsdossier voldoende informatie bevat om een correcte inschatting met betrekking tot de milieueffecten te kunnen maken. In het screeningsdossier wordt volgens de dienst Mer duidelijk aangetoond dat de milieueffecten die het plan genereert niet van die aard zijn dat zij als aanzienlijk beschouwd moeten worden.

26. De elementen die verzoeker in het eerste middel aanbrengt, zijn niet van aard de onjuistheid of onredelijkheid van de conclusie van de dienst Mer aan te tonen.

Zo poneert verzoeker dat de uitbouw van de recreatie zal meebrengen dat er meer voetgangers, fietsers en auto's “langs het gebied zullen passeren en de rust zullen verstoren”, maar wordt dit op geen enkele manier geconcretiseerd of in relatie gebracht met het habitatrictlijngebied. Uit het screeningsdossier blijkt dat de effecten inzake verkeer en mobiliteit onderzocht werden en dat het plangebied voor gemotoriseerd verkeer enkel bereikbaar zal zijn via de Westmallebaan, een gewestweg. De intensiteit op de Westmallebaan zal toenemen met 157 wagens per dag, wat als vrij beperkt beoordeeld wordt.

Ook de effecten inzake licht en geluid werden beoordeeld. Opnieuw uit verzoeker algemene kritiek, die hij niet in relatie brengt met het habitatrictlijngebied. Gelet op de afstand van het plangebied tot het habitatrictlijngebied, slaagt verzoeker er niet in met zijn algemene kritiek de conclusie te weerleggen dat er geen betekenisvolle effecten op het habitatrictlijngebied worden verwacht. Bovendien worden er in de

stedenbouwkundige voorschriften milderende maatregelen opgenomen met betrekking tot de verlichting:

“02. Algemeen geldende voorschriften

[...]

0.2.5. Verlichting

De verlichting in het plangebied moet tot een minimum beperkt worden door:

enkel het doelgebied aan te stralen

geen opwaartse verlichting

het beperken van de hoeveelheid weerkaatst licht

het gebruik van de best beschikbare technieken inzake verlichting.”

Wat betreft de algemene beweringen van verzoeker dat de “fauna van de nabijgelegen bossen migreert over deze akkerlanden” en dat “het [...] als het ware een belangrijke corridor [vormt]”, merken de verwerende partijen terecht op dat verzoeker er aan voorbijgaat dat het plangebied in het noorden aansluit bij de omvangrijke industrie- en KMO-zone “De Schaaf-Delften” en in het westen bij het plangebied van het RUP “KFC Eendracht”, hetgeen tot uiting komt in de toelichtingsnota.

27. Met betrekking tot het verlies aan landbouwgronden wordt in de MER-screening het volgende gesteld:

“[e]en mogelijk effect zou kunnen optreden door het verlies aan landbouwgrond, maar deze worden slechts laag gewaardeerd op de landbouwtyperingskaart en zijn niet gelegen in herbevestigd agrarisch gebied. Bovendien zal het gemeentebestuur alle mogelijke inspanningen doen om de gronden in der minne te verwerven. Op die manier worden de betrokken eigenaars gecompenseerd voor dit verlies.”

Uit deze passage kan evenwel niet worden afgeleid dat de eerste verwerende partij erkent dat het verlies aan landbouwgrond in de nabijheid van het habitatrichtlijngebied een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze speciale beschermingszone kan veroorzaken, die noopt tot de opmaak van een passende beoordeling.

De door de verzoeker geuite kritiek omtrent het verlies aan landbouwgrond en de overeenstemming daarvan met de structuurplannen, werd door de Gecoro reeds als volgt beantwoord:

“6. Verlies aan agrarisch gebied

De Dienst Ruimtelijke Planning van de provincie Antwerpen en de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar brengen tijdens het openbaar onderzoek over een RUP hun advies uit over de verenigbaarheid van het RUP met het RSV, gewestelijke beleidsopties en het RSPA. De Dienst Ruimtelijke Planning stelt in haar advies dat het RUP verenigbaar is met het RSPA. De gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar is van oordeel dat het RUP in overeenstemming is met het RSV en met de beleidsopties op gewestelijk niveau omtrent de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en de agrarische structuur.

Het onderzoek naar de plan-MER-plicht, waartoe paragraaf 12.3.9 behoort, werd afgerond. De Dienst MER oordeelde in haar besluit van 2 augustus 2012 dat de opmaak van een plan MER niet noodzakelijk is en dat het plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke negatieve milieueffecten. Bovendien dient vermeld dat in het kader van de MER-screeningsprocedure een gunstig advies bekomen werd van de afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling van het Departement Landbouw en Visserij.”

28. De beperkte impact van de voorziene ontwikkeling binnen het plangebied die blijkens het screeningsdossier geen significante milieueffecten veroorzaakt, gekoppeld aan de ligging ervan en de afstand van één kilometer tot het habitatrictlijngebied, en het feit dat geen van de geraadpleegde adviesinstanties opmerkingen ter zake hebben geformuleerd, maken dat de beoordeling in de screeningsnota niet als onzorgvuldig, noch als ontoereikend gemotiveerd bestempeld kan worden.

Bijgevolg wordt niet aangetoond dat het bestreden RUP diende onderworpen te worden aan de in artikel 36ter, § 3, van het natuurbehouddecreet bedoelde passende beoordeling of dat een plan-MER diende opgemaakt te worden.

29. Het eerste middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Het aangevoerde middel

30. Een tweede middel is afgeleid uit de schending van artikel 8, §§ 1 en 2, van het decreet van 18 juli 2003 ‘betreffende het integraal waterbeleid’ (hierna: DIWB), alsook uit de schending van het motiverings-, het redelijkheids-, het zorgvuldigheids- en het rechtszekerheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur, “in het bijzonder het materiële motiveringsbeginsel”.

In het tweede middel viseert verzoeker de volgens hem te vage watertoets. In zijn bezwaar heeft verzoeker onder meer gewezen op de wateroverlast die zal ontstaan ten gevolge van het RUP “KFC Eendracht”. De Gecoro erkent dat er nadelige effecten zijn ontstaan naar aanleiding van de realisatie van het RUP “KFC Eendracht”, dat hetzelfde opzet heeft als het huidige RUP, namelijk het realiseren van een recreatiedomein. Volgens de Gecoro zou de gemeente Zoersel de nodige inspanningen hebben gedaan om dit te remediëren. De Gecoro gaat hierbij evenwel compleet voorbij aan de doelstellingen van het DIWB en het nut van de watertoets. De watertoets is er immers op gericht om mogelijke nadelige effecten te identificeren en ze te remediëren vooraleer het RUP gerealiseerd wordt. De watertoets is dan ook een zuiver preventief instrument. Verzoeker meent dat “de gemeente Zoersel concrete, wateroverlastremediërende maatregelen [had] kunnen en moeten treffen in haar RUP”. Hij acht dit alles “des te mar[k]anter” nu noch de Gecoro, noch de gemeenteraad de bestaande wateroverlast betwisten.

In de watertoets wordt aangehaald dat de gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater van toepassing is. Dit kan volgens verzoeker moeilijk aangezien worden als een concrete oplossing om de impact op de waterhuishouding op te vangen, daar de vigerende wetgeving steeds moet worden

nageleefd. Uit het bestreden RUP blijkt niet dat er ooit een grondige watertoets aangaande het uitvoeringsplan is doorgevoerd. De motivering van de bestreden besluiten faalt bovendien in feite. De impact van het RUP op het watersysteem is niet te onderschatten gezien de aard van het plan en de reeds gekende wateroverlast. De realisatie van het RUP houdt een ernstig risico in op verandering voor onder meer de stabiliteit van de ondergrond.

Door het RUP definitief vast te stellen met een vage watertoets, niettegenstaande er concrete informatie beschikbaar is over de watertoestand, hebben de verwerende partijen ook het zorgvuldigheidsbeginsel manifest geschonden.

31. In zijn laatste memorie stelt verzoeker nog dat hij niet betwist dat het niet aan het huidige RUP is om aan de waterproblematiek tegemoet te komen die door het RUP “KFC Eendracht” veroorzaakt werd. Evenwel is verzoeker de mening toegedaan dat, gelet op de gekende waterproblematiek, er omzichtiger moest worden omgesprongen met de watertoets en het niet de bedoeling kan zijn dat de waterproblematiek nog verslechtert doordat er geen specifiek remediërende maatregelen genomen worden. De algemene bewoordingen uit de toelichtingsnota en de zeer algemene stedenbouwkundige voorschriften kunnen niet volstaan wanneer men perfect op de hoogte is van de impact die de bijkomende verhardingen zullen hebben op de omliggende percelen. Slechts 10% van het gehele terrein dient aangelegd te worden als groenzone. Bovendien wordt voor de verdere invulling ervan verwezen naar later te verlenen stedenbouwkundige vergunningen. Er kan niet ernstig betwist worden dat de verwerende partijen op de hoogte waren van de waterproblematiek, gezien het bezwaar dat verzoeker tijdens het openbaar onderzoek heeft ingediend. Er had bijgevolg perfect rekening mee gehouden kunnen worden, hetgeen *in casu* niet is gebeurd.

Beoordeling

32. Uit artikel 8, §§1, 2 en 5, DIWB volgt dat de overheid, in het kader van de watertoets, behoort te onderzoeken of (onder meer) een voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan een “schadelijk effect” veroorzaakt, daaronder verstaan zijnde – gelet op artikel 3, § 2, 17°, DIWB – “ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte gebouwen en infrastructuur, gelegen buiten afgebakende overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen”.

Dit onderzoek moet de overheid in staat stellen om met kennis van zaken een beslissing te nemen over de vaststelling of goedkeuring van het ruimtelijk uitvoeringsplan en om er daarbij voor te zorgen dat door de beoogde ordening geen schadelijk effect ontstaat, minstens dat dit schadelijk effect zoveel mogelijk wordt beperkt, hersteld of gecompenseerd.

In de uitoefening van het hem opgedragen wettigheidsstoezicht vermag de Raad van State niet zijn beoordeling inzake de watertoets in de plaats te stellen van die van de bevoegde administratieve overheid. Hij is wel bevoegd na te gaan of de administratieve overheid de haar ter zake toegekende appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, namelijk of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.

33. In de over het voorgenomen plan uitgevoerde plan-MER-screening wordt met betrekking tot de effecten inzake water onder meer het volgende gesteld:

“Mogelijke effecten en milderende maatregelen

Het RUP laat bijkomende bebouwing (maximaal ca. 4500 m²) en verharding (maximaal ca. 3750 m² voor parking, terrassen en interne wegenis) toe. Een mogelijk effect is de toename van de permanente bedekking van de bodem met verminderde hemelwaterinfiltratie en een daling van de grondwatertafel tot gevolg.

Verhardingen dienen uitgevoerd te worden in:

- ofwel waterdoorlatende materialen;
- ofwel in niet-waterdoorlatende materialen waarbij het hemelwater infiltreert naast de verharding of afloopt naar een beek/gracht/vijver of ondergronds infiltratiebekken en als zodanig gebufferd wordt.

De bepalingen van de gemeentelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater zijn van toepassing.

Bovendien dient ten minste aangesloten te worden op een septic tank en/of een alternatief waterzuiveringssysteem. Rechtstreekse lozing van het afvalwater in waterlopen is verboden.

Conclusie

De negatieve effecten van bebouwing en verharding worden zo veel mogelijk beperkt door het opleggen van milderende maatregelen.

Globaal gezien heeft de realisatie van het RUP dan ook geen significante negatieve effecten op de waterhuishouding.”

34. De watertoets geschiedt in de toelichtingsnota bij het RUP aan de hand van de kaarten voor overstromingsgevoelige gebieden, grondwaterstromingsgevoeligheid en infiltratiegevoelige gebieden. Besloten wordt wat volgt:

“In het RUP wordt bijkomende verharding en bebouwing toegelaten.

Alle verhardingen zijn uit te voeren in ofwel waterdoorlatende materialen, ofwel in niet-waterdoorlatende materialen waarbij het hemelwater infiltreert naast de verharding of afloopt naar een beek/gracht/vijver of ondergronds infiltratiebekken. Het plangebied is niet gelegen in of nabij overstromingsgevoelig gebied en de gronden zijn slechts matig gevoelig voor grondwaterstroming. Er worden geen ondergrondse constructies toegelaten. Er kan geoordeeld worden dat er geen significante effecten inzake waterhuishouding te verwachten zijn naar aanleiding van het RUP.

Bovendien is de gemeentelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater van toepassing.”

De conclusies van de watertoets worden door de gemeenteraad en de deputatie hernomen in de bestreden besluiten.

35. De aandachtspunten inzake water zijn als volgt geïmplementeerd in de stedenbouwkundige voorschriften:

“0.2. Algemeen geldende voorschriften

0.2.1. Reliëfwijzigingen

Wijzigingen van het reliëf mogen geen invloed hebben op de waterhuishouding en op de natuurlijke loop van het hemelwater van de aanpalende eigendommen. Hoogteverschillen worden op het eigen terrein opgevangen en er wordt steeds aangesloten op het peil van de aanpalende eigendommen.

[...]

0.2.4. Waterbeheer

Hemelwater en afvalwater dienen gescheiden afgevoerd te worden.

Indien de woning niet is aangesloten op het gemeentelijk rioolnet, moet ze ten minste aangesloten zijn op een septic tank en/of een alternatief waterzuiveringssysteem.

Rechtstreekse lozing van het afvalwater in waterlopen is verboden.

[...]

Artikel 1: Zone voor dagrecreatie (categorie van gebiedsaanduiding 3: recreatie)

[...]

1.2.2. Aanleg van de zone

Het niet-bebouwde en het niet voor sportterreinen aangewende gedeelte van het terrein mag voor maximaal 25 % van de totale oppervlakte van de zone verhard worden in functie van de aanleg van parkeerruimte en interne wegen. Verhardingen dienen uitgevoerd te worden in:

- ofwel waterdoorlatende materialen;

- ofwel in niet-waterdoorlatende materialen waarbij het hemelwater infiltreert naast de verharding of afloopt naar een beek/gracht/vijver of ondergronds infiltratiebekken en als zodanig gebufferd wordt.

De aanleg van voetgangerswegen en andere voor het publiek toegankelijke ruimten moet conform zijn met de toegankelijkheidsrichtlijnen voor personen met verminderde mobiliteit en/of een handicap.

Het aanleggen van tijdelijke infrastructuur en het oprichten van tijdelijke constructies in functie van de bestemming is toegelaten voor een totale duur van 90 dagen per jaar.

Het niet-verharde, niet-bebouwde en niet voor sportterreinen aangewende gedeelte van het terrein wordt voorzien van een groenaanleg (voor een minimum van 10% van de totale oppervlakte van de zone) bestaande uit overwegend gazon, bodembedekkers en lage heesters aangevuld met hoogstammen. Deze groenaanleg dient als dusdanig gehandhaafd te worden.

Bij de beoordeling van de aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning zal rekening worden gehouden met beplantingsvoorstellen voor deze groenaanleg en voor de bufferzone (artikel 2).”

36. Uit het voorgaande blijkt dat de plannende overheid in het RUP zelf maatregelen heeft opgelegd om tegemoet te komen aan de waterproblematiek.

37. Het bezwaar van verzoeker met betrekking tot de gebrekkige watertoets werd door de Gecoro als volgt samengevat en beantwoord:

“Essentie van het bezwaarschrift

[...]

4. Gebrekkige watertoets

De gemeente voerde volgens bezwaarindiener een gebrekkige watertoets uit in het RUP. Er zullen wel nadelige effecten inzake waterhuishouding ontstaan ten gevolge van het RUP ‘Uitbreiding recreatiezone Kievitheide’. De bezwaarindiener verwijst naar de wateroverlast die nu reeds optreedt op zijn perceel ten gevolge van de inwerkingtreding van het aanpalende RUP ‘KFC Eendracht’. Het perceel van bezwaarindiener ligt lager dan het plangebied van het RUP ‘KFC Eendracht’, waardoor het water afvloeit naar zijn perceel. Dit heeft gevolgen voor de omvang van de oogst en de kwaliteit ervan. De toegangsweg naar het perceel is door de wateroverlast slecht berijdbaar en garandeert geen veilige en goede aan- en afvoer van de gewassen.

[...]

Standpunt van de Gecoro

[...]

4. Gebrekkige watertoets

Het plangebied behoort volgens de (geactualiseerde) watertoetskaarten niet tot effectief of mogelijk overstromingsgevoelig gebied. De voorschriften van zowel het RUP ‘KFC Eendracht’ als het RUP ‘Uitbreiding recreatiezone Kievitheide’ bevatten algemene bepalingen omtrent de waterhuishouding en reliëfwijzigingen.

Bovendien is de gewestelijke hemelwaterverordening sowieso van toepassing.

Er vond hieromtrent reeds een overleg plaats tussen de gemeente en bezwaarindiener, waarna de gemeente reeds inspanningen leverde om deze problemen op te lossen.”

De loutere verwijzing naar deze passage uit het advies van de Gecoro, waarin deze laatste erkent dat “de gemeente reeds inspanningen leverde om deze problemen op te lossen”, volstaat niet om te besluiten dat de hierboven besproken watertoets uit het bestreden RUP onvoldoende zou zijn. Zoals verzoeker in zijn laatste memorie erkent, dient de watertoets enkel de mogelijke schadelijke effecten te remediëren die het gevolg zouden zijn van het voorgenomen plan. Wat het bestreden uitvoeringsplan betreft, is de kritiek van

verzoeker beperkt tot de stelling dat “de gemeente Zoersel concrete, wateroverlastremediërende maatregelen [had] kunnen en moeten treffen in haar RUP”, die er niet kan van overtuigen dat de aangevoerde bepalingen werden geschonden. Niet alleen laat verzoeker na de ernst van de aangehaalde wateroverlast te beschrijven, maar verder worden ook de concrete stedenbouwkundige voorschriften niet bij verzoekers kritiek betrokken, laat staan dat aangetoond wordt dat deze voorschriften op planniveau niet afdoende zouden zijn.

38. Zodoende slaagt verzoeker er niet in aan te tonen dat de watertoets gebaseerd is op onjuiste feitelijke gegevens of onredelijk is, noch dat de overwegingen en maatregelen in het dossier met betrekking tot de watertoets niet afdoende zijn op planniveau.

39. Het tweede middel is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van
zevenentwintig oktober 2015, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld
uit:

Johan Lust,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
bijgestaan door	
Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Johan Lust